

Crítica de poesia / Ampliació del camp de batalla

quaderndelesidees.press/critica-de-poesia-ampliacio-del-camp-de-batalla/

March 10, 2016

Picant pedra dia rere dia, fent i refent paraules i versos. Així Joan Todó (La Sénia, 1977) ha donat continuïtat a la llússor embrutida que *Los fòssils (al ras)* va suposar per als cercadors de rareses literàries amb alt contingut calorífic. Calories per al cervell, vull dir, de les que greixen més que no pas engreixen. La mirada angulosa, el llenguatge agrest, l'exposició d'una putrefacció moral i vital, tot feia que les mirades convergissin sobre Joan Todó i n'esperessin la continuació, que arribaria amb les prosas d'*A butxacades*. Però això va suposar una pausa i una (certa) reorientació que trencava amb la recerca que l'autor havia assajat fins llavors en vers. El fàstic que us cega continua l'anterior recull de poemes on el va deixar, una represa del llenguatge, la temàtica i l'estil, ampliant el camp de batalla a la recerca d'una victòria en la depuració de la proposta. I si no ens enganya (que podria ser, per estendre el joc), el seu mètode de treball es basa en l'escriptura i la reescriptura al llarg del temps, fins i tot dels anys, com un fenomen orgànic evolutiu, que culmina amb un grapat de poemes que troben en els factors abans esmentats la forma de relligar-se, d'esdevenir un discurs lineal, sense gairebé fissures, robust, on res és sobrer, que aquí esdevé encara més convincent i homogeni que en l'anterior lliurament.

En aquest camp de batalla a què ens referíem, el poeta s'enfronta a "el teu llenguatge", que pot esdevenir massa evident ("les malaurades rels / de la paraula al ras") o fugisser ("o l'encesa lleugeresa del foc"), malgrat el fulgor de l'espeternecc inicial. Un combat per a l'expressió de la mediocritat circumdant, però també de la pròpia ("L'horror / d'adonar-te que solament ets una / més de les criatures d'esta nit, / sense més veritat darrere els parpres, / sense més traça"). I diem mediocritat en un sentit molt existencial, com a conseqüència d'una naturalesa que no té altre objectiu que el desgast fins a la desaparició. Tanmateix, "les paraules negres / mai habitades per la claredat" imposen noves dificultats al fingiment, la mentida i el desordre que va trobant el poeta en la seva recerca.

Per tant, tornem a trobar-nos amb elements ja presents en el poemari anterior: la dualitat clara entre la urbs i la ruralia, sent ambdós escenaris part indestruïble de la seva experiència; l'estranyament de l'individu davant les multituds (tan ben exemplificat amb el primer poema, on s'afigura com un ésser blasmat i incomprès per la col·lectivitat, que no pretén entendre sinó jutjar); o el pessimisme davant la realitat que

El fàstic que us cega. Joan Todó, LaBreu. Col·lecció Alabatre, núm. 39. Barcelona, 2012

voreja el tremendisme, però que minoritza gràcies a la qualitat final del producte. El treball lingüístic (“són fetes de maons / les paraules”) i discursiu el converteix en un edifici de contemplació reflexiva, opressiu, que fins pot arribar a fer-se asfixiant. La mirada divaga per la realitat que l’envolta i n’extreu materials d’enderrocament, fragments de runa cultural que (la postmodernitat obliga) pot abastar tant lectures (Andreu Vidal, Narcís Comadira) com música contemporània (Tom Waits, Burial, Einstürzende Neubaten). Però, atenció, no es tracta tant de donar al lector referents que amplii l’entesa del text, que estableixin una intertextualitat, sinó que es tracta de crear una “banda sonora” paral·lela al llibre que ha conduït Todó fer-lo realitat.

Llegir Joan Todó pot ser costós, incòmode, fins i tot desagradable, perquè ens mostra la cara més malagradosa de la realitat, aquesta vegada amb més concreció que al llibre anterior. Però s’hi torna una i altra vegada per molts motius, entre els quals la qualitat del resultat final i, fins i tot, la frescor (encara que sembli irònic) de les seves paraules. S’hi torna perquè cada lectura ens desvetlla una mica més del misteri i ens proposa nous interrogants. A més, té la capacitat d’enfrontar-se aïrosament a temes postmoderns i fins ara poc tractats per la literatura, com el buit i la falsedat que provoca una nit festiva de dissabte. “Esdentegades llunes, ulls obtusos / que us contempen irònics, quan balleu / garfint cristalls plens de glaçons, delint-vos / per una carn d’acollidora veu. / Vés un moment a fora, no t’enganyis: / la soledat s’agita al fons de tot / el reguitneig de membres delerosos. / Voldries perdre’t dins la falsedat / dels arbres adormits, dels somns estels. / Fixa-t’hi bé: per baix d’esta lletjor / de discoteca se’t revela alguna / cosa que no voldries ni sentir.” En la banalitat repetitiva dels nostres actes trobareu la manca de sentit de l’existència, i les guspises que donen vida a la poesia de Joan Todó. Llegiu-vos-el perquè, com diu al poema I, “podria ser / que diguéss alguna cosa.”

Si t’ha agradat aquest article i vols rebre informació dels pròxims que publiquem, envia’ns el teu nom i el teu correu electrònic.

He llegit i acceptat les condicions establertes en l’[avís legal i política de privacitat](#).

David Madueño Sentís

Sabadell, 1976. Llicenciat en Filologia catalana per la UAB. Exerceix la docència, la correcció de textos i la crítica literària en revistes com Quadern, Caràcters i Poetari. Ha guanyat els premis Estrem i Fa de Falset (2008), Foment Literari (2008), La Mar de Lletres (2011) i Vila de Martorell al [...]

Llegir més

